

47. A magyarországi Kommunista Pártot az ellenforradalmi erők győzelme után 1919-ben *de facto* azonnal törvényen kívül helyezték. Jogilag az „állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről” intézkedő 1921. évi III. tc. nyilvánította törvénytelennek. A törvénynek a lázítást tiltó cikkelyét mesterien alkalmazta az ellenforradalmi rendszer, de élt vele a második világháború utáni rezsim is. A törvény megtiltotta, hogy bárki „az állam és a társadalom törvényes rendjének megdöntésére vagy erőszakos aláaknázására” agitáljon vagy bujtogasson, kiváltképpen oly módon, hogy „valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére irányuló mozgalmat kezdeményez vagy vezet”. Igen hírhedt volt az a cikkely, amely büntethetőnek nyilvánított mindenkit, aki „a magyar állam és a nemzet tekintélyét sértő, vagy jó hírnevét rontó hamis állításokat hirdet vagy terjeszt”.

48. 1936. május 1-jén Böszörmény egy esztelen zendülést támasztott Nagykőrösön azzal a céllal, hogy elfoglalja Kecskemétet, Ceglédet és végül a fővárost, és ezen keresztül kaparintsa meg a hatalmat. Zendülését szinte megindítása pillanatában elfojtották. Az elmezavarra hivatkozó Böszörményt elítélték két és fél évre, de hagyták, hogy Németországba szökjön. 1945-ben, Magyarország felszabadulása után Rákosi Mátyáshoz fordult, engedélyezze, hogy a Kommunista Párt tagja lehessen. C. A. Macartney, 1:159. o.

49. Lackó Miklós: *Nyilasok, nemzetiszocialisták, 1935–1944*. Kossuth, Bp., 1966, 16., 18–19. o.

50. C. A. Macartney, 1:158. o.; Lackó, *i. m.*, 16., 20–21. o.

51. C. A. Macartney, 1:159. o.

52. Egyebek között Festetics szemére vetették, hogy kiterjedt birtokain zsidó jószágkormányzót alkalmaz. Ő is úgy vélekedett, mint oly sok jobboldali a harmincas évek elején, hogy a zsidókérdés „végleges megoldását” el kell halasztani, mivelhogy nyomába a gazdaságban csak fokozódnék az amúgy sem kis zűrzavar. *Uo.*, valamint Lackó, *i. m.*, 56. o.

53. Ezek a következők lettek volna: Magyarföld, Tótföld, Ruténföld, Erdélyföld, Horvát-Szlavonföld és a Nyugat-gyepű. Magyarföld az elképzelés szerint az alföldekre, a történelmi Magyarország területének legnagyobb részére terjedt volna ki.

54. C. A. Macartney, 1:160–161. o.

55. A zsidókérdésre vonatkozó nézeteit Szálasi 1946 februárjában lezajlott tárgyalásán foglalta össze. *A Szálasi-per*. Szerk.: Karsai Elek–Karsai László. Reform, Bp., 1988. 665–667. o. Lásd még Lackó, *i. m.*, 57. o. A hungarizmusra vonatkozó eszméit, így a Pax Hungaricát és annak erkölcsi, szellemi és anyagi megalapozását Szálasi *Út és Cél* c. munkájában ismertette, amely eredetileg 1936-ban jelent meg. Követői 1954 októberében Argentínában újra kiadták.

56. C. A. Macartney, 1:165. o.

57. Nem sokkal szabadulása után Csia társaságában a Harmadik Birodalomba utazott, hogy „tanulmányozza a német forradalmi technikát”, de valószínűleg egyetlen fontos emberrel sem találkozott. 1937 júliusában újból elítélték, és tíz hónapot kapott „zendülésre irányuló összeesküvésért”. 1938 júliusában a bíróság újra foglalkozott ügyével, és mivel úgy találta, hogy zendülésre irányuló tevékenységével továbbra sem hagyott fel, háromévi kényszermunkát szabott ki rá, és öt évre eltiltotta polgári jogainak gyakorlásától. A kúria augusztus 16-án jóváhagyta az ítéletet, és azonnali hatállyal elrendelte letartóztatását. Augusztus 27-én a szegedi börtönbe szállították, ahol 1940. szeptember 17-ig raboskodott. Észak-Erdély visszacsatolása után nem sokkal helyezték ismét szabadlábra.

58. Hivatalos vagy teljesen megbízható adataink a taglétszámról nincsenek, vi-